

N. K. CHRISTENSEN: **Socialismens og Klassekampenes Historie.** Socialdemokratiets Forlag „Fremad“ 1927. Pris Kr. 2,75. 178 Sider.

Arbejderbevægelsen har i de senere Aar vist stor Interesse for at skabe større Oplysning. I Danmark gav dette sig i 1924 Udslag i Dannelsen af Arbejdernes Oplysningsforbund, der som Medlemmer optager Fagforeninger, socialdemokratiske Partiforeninger samt kooperative Foreninger. Allerede i de forløbne Aar er der udført et stort Arbejde, men man er stadig stødt paa den Vanskelighed, at den danske Literatur, navnlig om økonomiske Emner, er meget fattig. For at afhjælpe dette Savn har man nu optaget et maalbevidst Arbejde for at tilvejebringe dansk økonomisk Litteratur, idet der er startet en „Arbejdernes Oplysningsforbunds Bogkreds“, hvis Medlemmer aftager de Bøger, som Bogkredsen udgiver. Som det første Skrift i denne Række er nu udsendt ovennævnte Bog.

Forfatteren, der i en Aarrække har været Lærer paa den socialdemokratiske Arbejderskole og for Tiden er Formand for Diskussionsklubben Karl Marx, er typisk Repræsentant for de teoretisk interesserede Kredse indenfor Socialdemokratiet, som slutter sig til Marxismen, saaledes som den navnlig fortolkes af Kautsky. Det er derfor med en vis Forhaandsinteresse, at man griber denne Bog.

Paa Forhaand skulde det synes urimeligt at behandle i een Bog to saa i og for sig uvedkommende Emner som Socialismens Historie og Klassekampenes Historie. Vanskeligheden ved at bringe disse to Emner under een Hat præger da ogsaa Fremstillingens Plan. I Bogens første Halvdel vedrørende Tiden indtil det kapitalistiske Gennembrud er nemlig Hovedvægten lagt paa at skildre Samfundenes historiske Udvikling, med særligt Henblik paa Klassekampene — taget i vid Forstand. Desuden er omtalt Platons „Stat“, Klosterkommunismen, Middelalderens kommunistiske Kætterbevægelser og forskellige af de kommunistiske Utopister. I dette Afsnit er der nogenlunde fast Linie, og Forfatteren forstaar i et knapt og klart Sprog at meddele sine Læsere en Række faktiske Oplysninger. Bogens anden Halvdel synes derimod at have voldt Forfatteren større Besvær. Skildringen af Samfundenes økonomiske Udvikling er praktisk talt opgivet (Industriens Gennembrud i England behandles paa een Side, medens den økonomiske Udvikling siden lades uomtalt). Heller ikke Klassekampene behandles paa en fyldestgørende Maade, idet Behandlingen af Arbejdernes Kamp før 1850 indskrænker sig til paa to Sider at omtale de engelske Fagforeningers og Chartisters

N. K. CHRISTENSEN: **Socialismens og Klassekampenes Historie.** Socialdemokratiets Forlag „Fremad“ 1927. Pris Kr. 2,75. 178 Sider.

Arbejderbevægelsen har i de senere Aar vist stor Interesse for at skabe større Oplysning. I Danmark gav dette sig i 1924 Udslag i Dannelsen af Arbejdernes Oplysningsforbund, der som Medlemmer optager Fagforeninger, socialdemokratiske Partiforeninger samt kooperative Foreninger. Allerede i de forløbne Aar er der udført et stort Arbejde, men man er stadig stødt paa den Vanskelighed, at den danske Literatur, navnlig om økonomiske Emner, er meget fattig. For at afhjælpe dette Savn har man nu optaget et maalbevidst Arbejde for at tilvejebringe dansk økonomisk Litteratur, idet der er startet en „Arbejdernes Oplysningsforbunds Bogkreds“, hvis Medlemmer aftager de Bøger, som Bogkredsen udgiver. Som det første Skrift i denne Række er nu udsendt ovennævnte Bog.

Forfatteren, der i en Aarrække har været Lærer paa den socialdemokratiske Arbejderskole og for Tiden er Formand for Diskussionsklubben Karl Marx, er typisk Repræsentant for de teoretisk interesserede Kredse indenfor Socialdemokratiet, som slutter sig til Marxismen, saaledes som den navnlig fortolkes af Kautsky. Det er derfor med en vis Forhaandsinteresse, at man griber denne Bog.

Paa Forhaand skulde det synes urimeligt at behandle i een Bog to saa i og for sig uvedkommende Emner som Socialismens Historie og Klassekampenes Historie. Vanskeligheden ved at bringe disse to Emner under een Hat præger da ogsaa Fremstillingens Plan. I Bogens første Halvdel vedrørende Tiden indtil det kapitalistiske Gennembrud er nemlig Hovedvægten lagt paa at skildre Samfundenes historiske Udvikling, med særligt Henblik paa Klassekampene — taget i vid Forstand. Desuden er omtalt Platons „Stat“, Klosterkommunismen, Middelalderens kommunistiske Kætterbevægelser og forskellige af de kommunistiske Utopister. I dette Afsnit er der nogenlunde fast Linie, og Forfatteren forstaar i et knapt og klart Sprog at meddele sine Læsere en Række faktiske Oplysninger. Bogens anden Halvdel synes derimod at have voldt Forfatteren større Besvær. Skildringen af Samfundenes økonomiske Udvikling er praktisk talt opgivet (Industriens Gennembrud i England behandles paa een Side, medens den økonomiske Udvikling siden lades uomtalt). Heller ikke Klassekampene behandles paa en fyldestgørende Maade, idet Behandlingen af Arbejdernes Kamp før 1850 indskrænker sig til paa to Sider at omtale de engelske Fagforeningers og Chartisters

Kamp, medens der i Tiden efter 1850 praktisk talt kun findes en Skildring af den politiske Bevægelses Udvikling. At Forfatteren saaledes i en Bog om Klassekampene fuldstændig gaar uden om Arbejdernes Fagforeninger er afgjort en stor Svaghed ved Bogen. Delvis kan dette vel forklares ved, at der paa den før nævnte Arbejderskole er et selvstændigt Fag, der hedder Fagbevægelsens Udvikling, men Fejlen kan maaske ogsaa forklares ved en af tysk Socialisme paavirket Opfattelse af Klassekampen som en hovedsagelig politisk Bevægelse. Fremstillingen af Socialdemokratiets Udvikling siden 1850 er foretaget efter nationale Linier (Tyskland, Frankrig, England, Rusland, Danmark, Norge og Sverige), men der er ikke forsøgt nogen Karakteristik af de forskellige Landes Partier. Det skulde dog synes naturligt at give en Forklaring paa, at de tre nordiske Landes Arbejderpartier har udviklet sig paa væsensforskellig Maade i Tidernes Løb.

Forinden Skildringen af de forskellige Landes Partier er givet et kort Resumé over Indholdet af den „realistiske Socialisme“, saaledes som den blev udformet af Marx og Engels. Forfatteren giver her dels en kort Fremstilling af den materialistiske Historieopfattelse, dels paa Grundlag af Engels lille Skrift: Socialismens Udvikling fra Utopi til Videnskab, en Fremstilling af den realistiske Socialismes Udviklingslære. Ejenommeligt virker det, at en marxistisk Bog om Socialisme og Klassekamp fuldstændig gaar uden om Marx' Hovedværk: Das Kapital, idet det kun i en halv Linie meddeles, at Kapitalens første Bind udkom 1867. Maaske skal dette tages som Udtryk for, at man i marxistiske Kredse ikke længere bygger paa den marxistiske Økonomilære. Men hvilken anden Lære slutter man sig da til?

Henry Stjernqvist.

WILHELM RØPKE: Die internationale Handelspolitik nach dem Kriege. Gustav Fischer, Jena 1923. 68 Sider. Pris 2 Mk.

Forf. har i sin lille bog søgt at give et omrids af den nuværende handelspolitiks forudsætninger, midler og virkninger. De bedste afsnit er de første, hvor den politisk-sociologiske baggrund for handelspolitikken ridses op; senere er bogen enkelte steder ensidigt præget af forfatterens egen nationalitet, saaledes at den økonomiske argumentation ikke altid er objektiv, og paavisningen af virkningerne ikke alle er tilstrækkeligt underbyggede.